Zdravotní prohlídky sportovců

1. Úvod

Tento materiál si klade za cíl vysvětlit a pomoci oddílům s naplněním zákona České republiky, který se týká povinnosti sportovců účastnících se organizovaných soutěží absolvovat povinnou zdravotní prohlídku. Pro pochopení celé problematiky je nutné věnovat pozornost celému dokumentu a jeho přílohám.

2. Legislativa ČR

Od 1. 1. 2014 je účinná nová **Vyhláška o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu** (*viz příloha č. 3*), vydaná Ministerstvem zdravotnictví ČR pod **č. 391/2013 Sb**. Tato vyhláška zavádí povinnost zdravotních prohlídek pro všechny sportovce účastnící se organizovaných soutěží. Na jejím základě je pak ČFbU povinna kontrolovat platnost těchto zdravotních prohlídek u svých členů hrajících soutěže.

Definice typu sportovce

Výše zmíněná vyhláška definuje, kdo je „výkonnostní sportovec“, kdo „vrcholový sportovec“, a jaké typy lékařských prohlídek musí úspěšně absolvovat pro provozování určitého druhu sportovní činnosti.

Výkonnostním sportovcem je osoba, která vykonává výkonnostní sport v organizovaných sportovních soutěžích nebo se na ně připravuje, a která je registrována v organizaci, která organizuje sportovní soutěže

Vrcholovým sportovcem je osoba, která vykonává vrcholový sport na úrovni státní reprezentace nebo osoba, která se k reprezentaci připravuje jako člen sportovního centra mládeže nebo obdobného zařízení pro přípravu sportovců

Každý hráč v jakékoliv věkové kategorii hrající soutěž za oddíl, který je členem ČFbU, je z pohledu této vyhlášky považován pouze za výkonnostního sportovce. Specifickou situaci prohlídek pro vrcholové sportovce pro členy reprezentace ČR bude s nimi řešit individuálně reprezentační úsek ČFbU.

Typy lékařské prohlídky

Každý výkonnostní sportovec musí absolvovat:

a) **vstupní** lékařskou prohlídku – absolvuje sportovec obvykle pouze jednou, a to před registrací v ČFbU; při první prohlídce u lékaře (při změně lékaře může nový lékař provádět opět vstupní prohlídku, především pokud nemá k dispozici veškerou předchozí zdravotní dokumentaci sportovce);
b) **pravidelnou** lékařskou prohlídku – absolvuje sportovec každých 12 měsíců.

Obsah lékařské prohlídky

Obsahem každé lékařské prohlídky (vstupní i pravidelné) musí být tzv. “**základní vyšetření**“:

a) rodinná anamnéza se zaměřením na výskyt náhlého úmrtí;
b) sportovní anamnéza se zaměřením na provozovanou pohybovou aktivitu posuzované osoby a popis druhu, časové a fyzické náročnosti sportu, pro který je posuzována;
c) rozbor údajů o dosavadním vývoji zdravotního stavu posuzované osoby a dosud prodělaném onemocnění a užívaných léčivých přípravků s cíleným zaměřením zejména na výskyt nemocí, které mohou omezit nebo vyloučit zdravotní způsobilost posuzované osoby ke sportu nebo tělesné výchově, k nimž je posuzována;
d) komplexní fyzikální vyšetření s důrazem na posouzení stavu a funkce orgánů a systémů posuzované osoby, které budou zatěžovány sportem nebo tělesnou výchovou, k nimž je posuzována;
e) rozbor údajů o vykonávaném sportu nebo tělesné výchově.

Vstupní lékařská prohlídka pro výkonnostního sportovce vedle základního vyšetření dále obsahuje:

a) zjištění základní antropometrie;
b) standardní klidové elektrokardiografické vyšetření (měření EKG);
c) laboratorní a jiná odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav zjištěný základním vyšetřením nebo pokud je to nutné s ohledem na věk posuzované osoby nebo zdravotní náročnost sportu a předpokládanou intenzitu zatížení a objem tréninku.

Pravidelná lékařská prohlídka obsahuje vedle základního vyšetření laboratorní a **další odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav** posuzované osoby zjištěný základním vyšetřením nebo zdravotní náročnost sportu nebo předpokládaná intenzita zatížení a objemu tréninku.

3. Lékař a formulář

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách v § 51, odst. 3 pism. b), pak stanoví, že zdravotní způsobilost k **výkonnostnímu sportu** v organizovaných sportovních soutěžích posuzuje a lékařský posudek vydává registrující poskytovatel nebo poskytovatel v oboru tělovýchovné lékařství. V souladu s § 42 odst. 1 písm. b) a odst. 2 tohoto zákona je tímto poskytovatel (lékař) v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost. Více informací můžete nalézt v článku lékařského časopisu Pediatr v praxi (*viz příloha č. 2*).

Pro lékařský posudek není zákonem předepsaný žádný konkrétní formulář. Lékaři postupně v praxi vytvořili formulář, který naleznete v příloze (*příloha č. 1*). ČFbU doporučuje používat u lékařů právě tyto žádosti o posouzení zdravotní způsobilosti. Akceptovány budou i jiné podoby formuláře, ze kterých bude jasně patrné, o jaký typ prohlídky se jednalo (výkonnostní/vrcholová, vstupní/pravidelná) a že se jednalo o prohlídku pro sportovní disciplínu florbal.

4. Legislativa ČFbU

Na základě této úpravy legislativy ČR dochází k úpravě a doplnění předpisů ČFbU s platností od 1. 7. 2015, z nichž zásadní jsou úpravy ustanovení Soutěžního řádu v článcích 4, 5 a 6 (*články jsou řazeny dle logické návaznosti*):

6.2. Lékařský posudek

a) Každý hráč musí mít v den nastoupení k utkání lékařský posudek vydaný poskytovatelem zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství nebo v oboru praktické lékařství pro děti a dorost anebo poskytovatelem zdravotních služeb v oboru tělovýchovné lékařství, se závěrem, že je hráč zdravotně způsobilý hrát florbal.
b) Lékařský posudek nesmí být starší 12 měsíců.
c) Za dodržování povinností uvedených v bodě 6. 2. písm. a) odpovídá oddíl.
d) Kontrolu dokumentů o zdravotní způsobilosti hráčů je oprávněn provádět řídící orgán soutěže.

5.1. Soupiska

c) Každý hráč uvedený na soupisce družstva musí mít ke dni zadání na soupisku družstva platný lékařský posudek dle vyhlášky 391/2013 Sb. Potvrzení o platném lékařském posudku musí být doloženo v informačním systému ČFbU.

4.3.

Oddíly, mající zařazena svá družstva do soutěží, jsou povinny:

l) na výzvu řídícího orgánu soutěže předložit písemně kopii lékařského posudku o zdravotní způsobilosti k výkonnostnímu nebo vrcholovému sportu (dále také jako „lékařský posudek“) hráče uvedeného na soupisce družstva do 10 dnů od doručení výzvy.

5. Závěr a shrnutí

Každý hráč tedy musí mít v době nastoupení k utkání platný lékařský posudek pro hraní florbalu. Při zařazení hráče na soupisku existenci a platnost takového posudku potvrdí sekretář oddílu aktivně ve FISu. Řídící orgán soutěže, tedy příslušný sekretariát, výkonný výbor, či ligová komise může kdykoliv provést kontrolu platnosti lékařského posudku u jakéhokoliv hráče prostřednictvím žádosti na oddíl, kde je registrován. Tento oddíl pak má povinnost dodat kopii lékařského posudku do 10 dnů.

6. Časté otázky

Potřebuji lékařskou prohlídku, abych mohl hrát, co mám dělat?
Je potřeba zajít je svému praktickému lékaři se žádostí o lékařský posudek a prohlídku absolvovat.

Potřebuje lékařskou prohlídku každý hráč?
Ano. Každý hráč či hráčka nastupující v soutěžích ČFbU v každé věkové kategorii od přípravky po veterány musí absolvovat lékařskou prohlídku.

Nejsem aktivním hráčem, ale pouze členem ČFbU (rozhodčí, trenér,…) potřebuji také lékařskou prohlídku?
Ne. Lékařskou prohlídku musí absolvovat pouze hráči nastupující v soutěžích ČFbU, ostatní členové ČFbU lékařskou prohlídku absolvovat nemusí.

Může mi lékařskou prohlídku provést můj praktický lékař?
Ano. Lékařskou prohlídku může provést praktický lékař i dětský praktický lékař.

Jak často musím chodit na prohlídku?
Po první vstupní lékařské prohlídce musí každý organizovaný sportovec (hráč) absolvovat pravidelnou lékařskou prohlídku minimálně jednou za 12 měsíců.

Musím mít lékařský posudek s sebou na utkání, abych mohl nastoupit?
Ne. Lékařský posudek není přímo při soutěžních utkáních nijak kontrolován. Kontroly probíhají mimo utkání v průběhu sezóny u sekretářů oddílu. Pro účast v regionálním výběru je třeba platný lékařský posudek předložit regionálnímu sekretariátu.

Komu mám na ČFbU lékařský posudek předložit?
Lékařský posudek nepředkládáte pracovníkovi ČFbU, ale kopii lékařského posudku předáte odpovědné osobě svého oddílu (nejčastěji sekretáři oddílu). Kontrola hráčů ze strany ČFbU pak probíhá prostřednictvím oddílového sekretáře.

Musím o lékařskou prohlídku dopředu zažádat?
Záleží na vašem praktickém lékaři, ale obvykle ne. Stačí jen při návštěvě lékaře přinést vyplněnou žádost o provedení prohlídky (*viz příloha č. 1*).

Co když můj lékař není schopen provést kontrolu EKG?
V takovém vás velmi pravděpodobně pošle na pracoviště, kde jsou schopni EKG měřit.

Co když můj lékař odmítne lékařskou prohlídku provést?
Praktický lékař má odborným článkem (*viz příloha č. 2*) dán postup, který má dodržet. Je vhodné případně na tento článek odkázat (předložit jej lékaři). Pokud by i nadále odmítal, je vhodné zvážit návštěvu jiného lékaře.

Platí se u lékaře za prohlídku, a pokud ano, kolik?
Ano, za lékařskou prohlídku si lékaři účtují poplatek, zpravidla ve výši 150,- Kč. Pokud váš lékař nemá přístroj na měření EKG a pošle vás na jiné pracoviště, pak i za tento úkon je účtován zpravidla poplatek ve výši 150,- Kč.
Některé zdravotní pojišťovny tuto prohlídku hradí – informace na webu příslušné zdravotní pojišťovny.

příloha č. 1

- **žádost o posouzení zdravotní způsobilosti**
- **lékařský posudek o zdravotní způsobilosti**

ŽÁDOST O POSOUZENÍ ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI K TĚLESNÉ VÝCHOVĚ A SPORTU

Související právní předpisy: Zákon 373/2011 Sb., Vyhláška 391/2013 Sb. vydané MZ ČR

Žádáme o provedení lékařské prohlídky pro účely zjištění zdravotní způsobilosti k:

- ☐ výkonnostnímu sportu *(organizované sportovní soutěže)*
- ☐ organizovanému sportu, neorganizovanému sportu nebo předmětu tělesná výchova

Upozornění: Registrující poskytovatel není kompetentní k posuzovaní zdravotní způsobilosti k a) vrcholovému sportu, b) vzdělávání ve školách se zaměřením na sport, tělesnou výchovu a v průběhu výuky.

Sportovní disciplína, k níž je posudek požadován: …….

Požadovaný druh lékařské prohlídky (výkonnostní sport):

- ☐ Vstupní *(před zaregistrováním ve sportovní organizaci, organizované sportovní soutěže)*
- ☐ Ostatní
  - o pravidelná *(pokud to vyžaduje zdravotní stav, intenzita a objem tréninku posuzované osoby)*
  - o mimořádná *(Při změně zdravotního stavu posuzované osoby, zdravotní obtíže při sportu)*

uveďte důvod: ……..

Jednorázová prohlídka

- ☐ *před sportovní soutěží, sportovní akci, kdy je podmínkou účasti na akci organizovaného nebo neorganizovaného sportu či předmětu TV*

Posuzovaná osoba:

Jméno, příjmení:……..…,……. narozen dne.: …….……

trvalý pobyt: …….……..……

V …….. dne: ……..

LÉKAŘSKÝ POSUDEK O ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI K TĚLESNÉ VÝCHOVĚ A SPORTU

Posuzovaná osoba je k výše uvedené sportovní disciplíně a kategorii:

Zdravotně způsobilá*

Zdravotně nezpůsobilá* evid.číslo ☐

Zdravotně způsobilá s podmínkoui:

……

Doba platnosti posudku (uvádí se pouze u organizovaného sportu, neorganizovaného sportu nebo předmětu tělesná výchova): …….

Datum vydání lékařského posudku: …….

podpis a razítko

Poučení:

Proti tomuto lékařskému posudku je možno podat podle § 46 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů, návrh na jeho přezkoumání do 10 pracovních dnů ode, kdy byl posuzované osobě předán. Návrh se podává písemně výše uvedenému lékaři.

Návrh na přezkoumání lékařského posudku nemá odkladný účinek, jestliže z jeho závěru vyplývá, že posuzovaná osoba je pro účel, pro nějž byla posuzována, zdravotně nezpůsobilá či zdravotně způsobilá s podmínkou.

Posuzovaná osoba/zákonný zástupce převzal lékařský posudek do vlastních rukou

V ……dne…….. ……

.

podpis

---

i Nehodící se škrtněte.

příloha č. 2

- **pediatr v praxi**
- **legislativa posuzování zdravotní způsobilosti**

Legislativa posuzování zdravotní způsobilosti ke sportu v ordinaci PLDD

MUDr. Dalibor Pastucha, Ph.D., MBA, prof. MUDr. Eliška Sovová, Ph.D, MBA, MUDr. Jana Malinčíková, Ph.D., MUDr. Marek Kocvrlich

Klinika tělovýchovného lékařství a kardiovaskulární rehabilitace FN a LF UP Olomouc

Práce přináší komplexní souhrn aktuálně platné legislativy posuzování zdravotní způsobilosti, závazné pro registrující lékaře od ledna 2014. Vychází ze zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, a vyhlášky č. 391/2013 Sb., o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu.

Klíčová slova: **legislativa, posuzování zdravotní způsobilosti, sport.**

Legislation for assessment of medical fitness to sport in paediatric practice

The paper presents a comprehensive summary of currently valid legislation for the assessment of medical fitness binding for registering physicians since January 2014. It is based on the Act 373/2011 Coll., on Specific Health Services, and the Decree 391/2013 Coll., on medical fitness to physical education and sport.

Key words: **legislation, assessment of medical fitness, sport.**

Pediatr. praxi 2014; 15(2): 111–112

V ordinaci PLDD se s problematikou posuzování zdravotní způsobilosti pro sportovní aktivity setkáváme nejčastěji ve dvou zcela protichůdných situacích. Jednak z důvodu žádosti o osvobození z tělesné výchovy (TV), nebo naopak žádosti o uznání zdravotní způsobilosti ke sportovní aktivitě. Zatímco v prvém případě nejsou doporučení jednotná, v problematice posuzování zdravotní způsobilosti ke sportu došlo k zásadním legislativním změnám.

Legislativní podmínky nyní upravují dva základní právní dokumenty. Jsou to ***zákon č. 373/2011 Sb***. (dále jen zákon), o specifických zdravotních službách (§ 51 a 52), a ***vyhláška č. 391/2013 Sb***. (dále jen vyhláška), o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu, která nabyla účinnosti 31. prosince 2013 (1, 2).

§ 51 platného zákona stanoví kompetence a požadovanou odbornost lékaře k posuzování zdravotní způsobilosti k:

a) tělesné výchově v rámci vzdělávacích programů a uvolnění z vyučování v předmětu tělesná výchova a ke sportu – posuzuje a lékařský posudek vydává registrující poskytovatel, pro děti tedy ***PLDD***
b) výkonnostnímu sportu v organizovaných sportovních soutěžích – posuzuje a lékařský posudek vydává registrující poskytovatel ***(PLDD)*** nebo ***poskytovatel se specializací v oboru tělovýchovné lékařství (TVL)*** (nikoliv sportovní lékaři či oddíloví lékaři bez odbornosti TVL),
c) vrcholovému sportu, ke sportovní reprezentaci státu a její přípravě – posuzuje a lékařský posudek vydává ***poskytovatel se specializací v oboru TVL***; vrcholovým sportem se pro účely tohoto zákona rozumí oblast sportu, která zahrnuje státní sportovní reprezentaci a přípravu talentovaných sportovců k reprezentaci, kterými jsou členové rezortních sportovních center nebo sportovních center mládeže či jiných obdobných zařízení pro přípravu sportovců.

Prováděcí právní předpis (§ 52 tohoto zákona) stanoví postupy při zajišťování těchto prohlídek, druhy, četnost a obsah jednotlivých prohlídek, včetně rozsahu vyšetření, seznam nemocí, stavů nebo vad, které vylučují nebo omezují zdravotní způsobilost, a v neposlední řadě náležitosti lékařského posudku. Konkrétní postupy jsou stanoveny vyhláškou takto:

Druhy lékařských prohlídek (rozdělení výkonnosti – tabulka 1):

a) k výkonnostnímu sportu, vrcholovému sportu nebo sportu a tělesné výchově ve sportovních školách:
- vstupní lékařská prohlídka
- pravidelná lékařská prohlídka a
- mimořádná lékařská prohlídka, nebo

b) k organizovanému sportu, neorganizovanému sportu nebo předmětu tělesná výchova:
- jednorázová lékařská prohlídka.

Vyhláška stanovuje také rozsah jednotlivých prohlídek. Obsahem ***každé*** lékařské prohlídky je:

a) rodinná anamnéza se zaměřením na výskyt náhlého úmrtí,
b) sportovní anamnéza se zaměřením na provozovanou pohybovou aktivitu, popis druhu, časové a fyzické náročnosti sportu,
c) osobní anamnéza s cíleným zaměřením zejména na výskyt nemocí, které mohou omezit nebo vyloučit zdravotní způsobilost posuzované osoby ke sportu nebo tělesné výchově,
d) farmakologická anamnéza se zaměřením na doping a potravinové doplňky,
e) komplexní fyzikální vyšetření s důrazem na posouzení stavu a funkce orgánů a systémů posuzované osoby, které budou zatěžovány sportem nebo tělesnou výchovou,
f) rozbor údajů o vykonávaném sportu nebo tělesné výchově (není-li již obsaženo v bodě b).

Vstupní lékařská prohlídka se provádí před zaregistrováním posuzované osoby ve sportovní organizaci, před zařazením do státní sportovní

Tabulka 1. Rozdělení výkonnosti

Výkonnostní sportovec	Vrcholový sportovec
1. Vykonává výkonnostní sport v organizovaných sportovních soutěžích nebo se na ně připravuje. 2. Je registrován v organizaci, která zajišťuje přípravu výkonnostních sportovců, popřípadě organizuje sportovní soutěže.	1. Vykonává vrcholový sport na úrovni státní sportovní reprezentace. 2. Osoba, která se k reprezentaci připravuje jako člen rezortního sportovního centra, sportovního centra mládeže nebo obdobného zařízení pro přípravu sportovců.

Tabulka 2. Rozsah vstupní prohlídky

Výkonnostní sportovci Uchazeči o studium na sportovní škole	Vrcholoví sportovci tzv. „náročné disciplíny" – viz dále
■ základní antropometrie ■ klidové EKG ■ laboratorní a jiná odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav, pokud je to nutné s ohledem na věk posuzované osoby nebo zdravotní náročnost sportu, předpokládanou intenzitu zatížení a objem tréninku	■ vše jako výkonnostní ■ zátěžové vyšetření, včetně monitorace **EKG** a **TK** (zátěžové testy bez monitorace jsou nedostatečné!)

Tabulka 3. Rozsah pravidelné prohlídky

Výkonnostní sportovec	Vrcholový sportovec
■ základní vyšetření ■ laboratorní vyšetření ■ další odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav	■ základní antropometrie ■ standardní klidové EKG ■ zátěžové vyšetření, včetně monitorace EKG a TK

reprezentace nebo sportovního centra a před podáním přihlášky ke vzdělávání na sportovní škole.

Cílem EKG screeningu u sportovců je identifikovat skupinu sportovců, kteří mají kardiovaskulární onemocnění, a pomocí intervencí snížit riziko NSS (3). V roce 2012 se sešla v Seattlu mezinárodní expertní skupina, která vypracovala společné stanovisko k hodnocení EKG u sportovců (4). Hlavním cílem tohoto stanoviska je zlepšení edukace lékařů v hodnocení EKG u sportovců. Autoři uvádějí, že tato kritéria by měla být kompromisem pro senzitivitu a specificitu vyšetření a měla by zlepšit interpretaci EKG i u začátečníků. *Pravidelná* lékařská prohlídka se provádí za účelem zjištění změn zdravotního stavu, které by mohly vést při dalším provozování výkonnostního, vrcholového sportu nebo tělesné výchovy ve sportovních školách k poškození zdraví. Cílem je zjištění, zda sportovní zátěž nepřevyšuje adaptační možnosti organizmu posuzované osoby. Kvantitativně nebo kvalitativně dlouhodobá zátěž bez adekvátní regenerace může vést u rostoucího dětského organizmu k řadě nežádoucích zdravotních komplikací, označovaných jako syndrom ***přetrénování*** (overtraining). Tento stav lze charakterizovat především poklesem sportovně specifické výkonnosti a současně poruchami, a to jak v regulaci fyziologických funkcí, tak i psychické oblasti (5). Provádí se jednou za 12 měsíců, pokud jiný právní předpis upravující zdravotní způsobilost nestanoví jinak.

Mimořádná lékařská prohlídka se provádí, jestliže byla při pravidelné lékařské prohlídce zjištěna taková změna zdravotního stavu, která předpokládá změnu zdravotní způsobilosti v době kratší, než je interval provedení další pravidelné prohlídky (tj. 12 měsíců), nebo došlo k závažné změně zdravotního stavu, nastala porucha vědomí, popřípadě bezvědomí ***(každá porucha vědomí u vrcholového sportovce, výkonnostního sportovce nebo žáka sportovní školy)***. U výkonnostních nebo vrcholových sportovců mladších 18 let se provádí mimořádná prohlídka před zařazením do vyšší věkové kategorie nebo na žádost sportovce či žáka sportovní školy (nebo jeho zákonného zástupce), pokud nabude přesvědčení, že jeho zdravotní obtíže vznikly nebo se zhoršují při soustavném výkonu sportu nebo tělesné výchovy. Mimořádná prohlídka by měla být vždy doplněna o odborné vyšetření.

Praktičtí dětští lékaři mají možnost si vyžádat vyšetření tělovýchovným lékařem v případě, že si nejsou jisti vhodností sportovní aktivity při některém z onemocnění dítěte. V tomto případě se nejedná o preventivní prohlídku, ale o konziliární vyšetření, ke kterému pacienta odesílají s žádankou.

V případě preventivní prohlídky tělovýchovným lékařem a rozhodnutí o zdravotní způsobilosti ke sportovní aktivitě u zdravého dítěte není žádanka potřeba a prohlídka by neměla být hrazena zdravotní pojišťovnou, ale ***přímou úhradou žadatele***.

Na základě provedené platné prohlídky je vždy vypracován písemný posudek, jehož formální náležitosti jsou poněkud složitě a nepřehledně popsány v § 41–44 výše uvedeného zákona. Tento posudek musí mimo ostatní údaje (dle platné vyhlášky o zdravotnické dokumentaci) obsahovat jednoznačné stanovisko, zda je posuzovaná osoba pro účel, pro který je posuzována, zdravotně způsobilá, zdravotně nezpůsobilá nebo zdravotně způsobilá s podmínkou, případně pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost. Součástí lékařského posudku musí být poučení o možnosti podat podle § 46, odst. 1 návrh na jeho přezkoumání poskytovateli, který posudek vydal, a písemný záznam o převzetí posudku s podpisem žadatele a datem převzetí posudku.

Závěr

Za posudkový závěr odpovídá lékař (PLDD nebo TVL lékař), který sportovní prohlídku potvrdil. Odpovědnost za absolvování této tělovýchovně lékařské prohlídky však vždy nese samotný sportovec. Pokud sportovec nemá platnou prohlídku v souladu s výše uvedenými zásadami, za případné poškození zdraví nebo smrt při organizovaném sportu nese odpovědnost jeho sportovní svaz, organizátor soutěže nebo rozhodčí. Případnou míru zavinění by určil soud.

Literatura

1. Zákon č. 373/2011 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

2. Vyhláška č. 391/2013 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

3. Corrado D, Schmied C, Basso C, et al. Risk of sports: do we need a pre-participation screening for competitive and leasure athletes? Eur Heart J 2011; 32: 934–944.

4. Drezner JA, Ackerman MJ, Anderson J, et al. Electrocardiographic interpretation in athletes: the „Seattle Criteria". Br J Sports Med 2013; 47: 122–124.

5. Armstrong LE, VanHeest JL. The unknown mechanism of the overetraining syndrom. Sports Med 2002; 32: 185–209.

MUDr. Dalibor Pastucha, Ph.D.
Klinika Tělovýchovného lékařství a kardiovaskulární rehabilitace
FN a LF UP Olomouc
I. P. Pavlova 6, 775 20 Olomouc
dalibor.pastucha@fnol.cz

příloha č. 3

- **vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 391 sb.**
- **o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu**

391

VYHLÁŠKA

ze dne 25. listopadu 2013

o zdravotní způsobilosti k tělesné výchově a sportu

Ministerstvo zdravotnictví stanoví podle § 95 odst. 1 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (dále jen „zákon") k provedení § 52 písm. a) a c) zákona a podle § 95 odst. 2 zákona v dohodě s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy k provedení § 52 písm. b) zákona:

Úvodní ustanovení

§ 1

(1) Tato vyhláška stanoví druhy, četnost a obsah lékařských prohlídek nezbytných pro zjištění zdravotního stavu, včetně rozsahu odborných vyšetření, a postupy při jejich zajišťování, seznam nemocí, stavů a vad vylučujících zdravotní způsobilost a náležitosti lékařského posudku, jde-li o posuzování zdravotní způsobilosti ke sportu, k vzdělávání nebo v průběhu vzdělávání ve školách se zaměřením na sport a tělesnou výchovu nebo pro uvolnění z vyučování v předmětu tělesná výchova, pokud jiným právním předpisem upravujícím posuzování zdravotní způsobilosti není stanoveno jinak[1]).

(2) Pro účely této vyhlášky se rozumí

a) výkonnostním sportovcem osoba, která
   1. vykonává výkonnostní sport v organizovaných sportovních soutěžích nebo se na ně připravuje a
   2. je registrována v organizaci, která zajišťuje přípravu výkonnostních sportovců, popřípadě organizuje sportovní soutěže,

b) vrcholovým sportovcem osoba, která vykonává vrcholový sport na úrovni státní sportovní reprezentace, nebo osoba, která se k reprezentaci připravuje jako člen rezortního sportovního centra, sportovního centra mládeže nebo obdobného zařízení pro přípravu sportovců,

c) školou se zaměřením na sport a tělesnou výchovu (dále jen „sportovní škola") škola, v níž se žák nebo student (dále jen „žák") vzdělává v oboru vzdělání se zaměřením na sport a tělesnou výchovu,

d) organizovaným sportem sport, který sportovec vykonává v organizacích jiných než uvedených v písmenu a) nebo b),

e) neorganizovaným sportem sport a pohybová rekreace určená širokým vrstvám obyvatelstva,

d) zdravotně náročnou sportovní disciplínou sport, při kterém je zvýšené riziko poškození zdraví nebo je jeho provozování spojeno se zvýšenými nároky na zdraví sportovce, který takový sport vykonává.

§ 2

(1) Zdravotní způsobilost se posuzuje ke zdravotní náročnosti výkonnostního sportu, vrcholového sportu, organizovaného sportu, neorganizovaného sportu nebo sportu a tělesné výchově ve sportovních školách nebo k předmětu tělesná výchova za účelem uvolnění žáka z vyučování tohoto předmětu (dále jen „předmět tělesná výchova").

(2) Nemoci, stavy nebo vady vylučující nebo omezující zdravotní způsobilost ke sportu, sportu a tělesné výchově ve sportovních školách nebo předmětu tělesná výchova jsou uvedeny v příloze č. 2 k této vyhlášce. Tím nejsou dotčena ustanovení jiných právních předpisů upravujících zdravotní způsobilost ke vzdělávání[2]).

---

[1]) Například zákon č. 49/1997 Sb., o civilním letectví a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška č. 493/2002 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a o obsahu lékárničky první pomoci provozovatele střelnice, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 61/2000 Sb., o námořní plavbě, ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění nařízení vlády č. 367/2012 Sb.

[2]) Nařízení vlády č. 211/2010 Sb.

Lékařské prohlídky nezbytné pro posouzení zdravotní způsobilosti a odborná vyšetření

§ 3

(1) Druhy lékařských prohlídek jsou pro účely zjištění zdravotní způsobilosti

a) k výkonnostnímu sportu, vrcholovému sportu nebo sportu a tělesné výchově ve sportovních školách
   1. vstupní lékařská prohlídka,
   2. pravidelná lékařská prohlídka a
   3. mimořádná lékařská prohlídka, nebo
b) k organizovanému sportu, neorganizovanému sportu nebo předmětu tělesná výchova jednorázová lékařská prohlídka.

(2) Obsahem každé lékařské prohlídky podle odstavce 1 je

a) rodinná anamnéza se zaměřením na výskyt náhlého úmrtí,
b) sportovní anamnéza se zaměřením na provozovanou pohybovou aktivitu posuzované osoby a popis druhu, časové a fyzické náročnosti sportu, pro který je posuzována,
c) rozbor údajů o dosavadním vývoji zdravotního stavu posuzované osoby a dosud prodělaných onemocněních a užívaných léčivých přípravcích s cíleným zaměřením zejména na výskyt nemocí, které mohou omezit nebo vyloučit zdravotní způsobilost posuzované osoby ke sportu nebo tělesné výchově, k nimž je posuzována,
d) komplexní fyzikální vyšetření s důrazem na posouzení stavu a funkce orgánů a systémů posuzované osoby, které budou zatěžovány sportem nebo tělesnou výchovou, k nimž je posuzována, a
e) rozbor údajů o vykonávaném sportu nebo tělesné výchově,

(dále jen „základní vyšetření“).

§ 4

(1) Vstupní lékařská prohlídka se provádí za účelem zjištění nemocí, stavů nebo vad, které by vedly při výkonnostním sportu, vrcholovém sportu nebo sportu a tělesné výchově ve sportovních školách ke zhoršení zdravotního stavu posuzované osoby nebo v souvislosti s jejím zdravotním stavem k poškození zdraví jiných osob.

(2) Vstupní lékařská prohlídka se provádí

a) před zaregistrováním posuzované osoby v organizaci podle § 1 písm. a),
b) před zařazením posuzované osoby do státní sportovní reprezentace, do rezortního sportovního centra, sportovního centra mládeže nebo obdobného zařízení pro přípravu vrcholových sportovců, nebo
c) před podáním přihlášky ke vzdělávání ve sportovní škole.

(3) Vstupní lékařská prohlídka vedle základního vyšetření obsahuje,

a) jde-li o výkonnostního sportovce nebo uchazeče ke vzdělávání ve sportovní škole,
   1. zjištění základní antropometrie,
   2. standardní klidové elektrokardiografické vyšetření a
   3. laboratorní a jiná odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav zjištěný základním vyšetřením nebo pokud je to nutné s ohledem na věk posuzované osoby nebo zdravotní náročnost sportu a předpokládanou intenzitu zatížení a objem tréninku,
b) jde-li o vrcholového sportovce nebo výkonnostního sportovce vykonávajícího zdravotně náročnou sportovní disciplínu,
   1. vyšetření podle písmene a) a
   2. zátěžové vyšetření včetně monitorace elektrokardiografické křivky a tlaku krve,

pokud jiný právní předpis upravující posuzování zdravotní způsobilosti nestanoví jinak. Zdravotně náročné sportovní disciplíny jsou uvedeny v příloze č. 1 k této vyhlášce.

§ 5

(1) Pravidelná lékařská prohlídka se provádí za účelem zjištění změn zdravotního stavu posuzované osoby, které by mohly vést při dalším provozování výkonnostního sportu, vrcholového sportu nebo sportu a tělesné výchovy ve sportovních školách k poškození zdraví této osoby nebo k poškození zdraví jiných osob, popřípadě za účelem zjištění, zda sportovní zátěž nepřevyšuje adaptační možnosti organismu posuzované osoby.

(2) Pravidelná lékařská prohlídka obsahuje vedle základního vyšetření laboratorní a další odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav posuzované osoby zjištěný základním vyšetřením nebo zdravotní

náročnost sportu nebo tělesné výchovy, k níž je posuzována, nebo předpokládaná intenzita zatížení a objemu tréninku.

(3) Jde-li o vrcholového sportovce, pravidelná lékařská prohlídka dále obsahuje

a) zjištění základní antropometrie,
b) standardní klidové elektrokardiografické vyšetření a
c) zátěžové vyšetření včetně monitorace elektrokardiografické křivky a tlaku krve.

(4) Pravidelná lékařská prohlídka se provádí jednou za 12 měsíců, pokud jiný právní předpis upravující zdravotní způsobilost nestanoví jinak.

§ 6

(1) Mimořádná lékařská prohlídka se provádí, pokud

a) byla při pravidelné lékařské prohlídce zjištěna taková změna zdravotního stavu posuzované osoby, která předpokládá změnu zdravotní způsobilosti v době kratší, než je interval provedení další pravidelné prohlídky,
b) došlo k závažné změně zdravotního stavu vrcholového sportovce, výkonnostního sportovce nebo žáka sportovní školy, nebo
c) nastala porucha vědomí, popřípadě bezvědomí vrcholového sportovce, výkonnostního sportovce nebo žáka sportovní školy.

(2) Mimořádná lékařská prohlídka se dále provádí

a) u výkonnostních nebo vrcholových sportovců mladších 18 let před zařazením do vyšší věkové kategorie výkonnostního nebo vrcholového sportu, než odpovídá jejich věku, nebo
b) na žádost výkonnostního nebo vrcholového sportovce nebo žáka sportovní školy nebo jeho zákonného zástupce, pokud nabude přesvědčení, že jeho zdravotní obtíže vznikly nebo se zhoršují při soustavném výkonu sportu nebo tělesné výchovy.

(3) Mimořádná lékařská prohlídka vedle základního vyšetření obsahuje další odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav posuzované osoby zjištěný základním vyšetřením nebo zdravotní náročnost sportu nebo tělesné výchovy, k nimž je posuzována, nebo předpokládaná intenzita zatížení a objemu tréninku.

§ 7

(1) Jednorázová lékařská prohlídka se provádí za účelem zjištění nemocí, vad nebo stavů, které by vedly při výkonu organizovaného sportu, neorganizovaného sportu nebo předmětu tělesná výchova ke zhoršení zdravotního stavu posuzované osoby nebo v souvislosti s jejím zdravotním stavem k poškození zdraví jiných osob.

(2) Jednorázová lékařská prohlídka se provádí před sportovní soutěží nebo sportovní akcí v případě, že organizátor soutěže nebo sportovní akce určí provedení lékařské prohlídky jako podmínku účasti v soutěži nebo na sportovní akci.

(3) Jednorázová lékařská prohlídka obsahuje vedle základního vyšetření laboratorní a jiná odborná vyšetření, pokud to vyžaduje zdravotní stav zjištěný základním vyšetřením, věk posuzované osoby nebo zdravotní náročnost sportu nebo předmětu tělesná výchova nebo jde-li o zdravotně náročnou sportovní disciplínu podle přílohy č. 1 k této vyhlášce.

§ 8

Lékařský posudek

Lékařský posudek obsahuje náležitosti stanovené jiným právním předpisem upravujícím obsah a náležitosti zdravotnické dokumentace[3]). Jde-li o lékařský posudek

a) se závěrem o zdravotní způsobilosti, zdravotní nezpůsobilosti nebo zdravotní způsobilosti s podmínkou ke sportu nebo tělesné výchově, uvede se konkrétní sport nebo předmět tělesná výchova; jde-li o zdravotně náročnou sportovní disciplínu, uvede se sport podle přílohy č. 1 k této vyhlášce, nebo
b) k organizovanému sportu, nebo neorganizovanému sportu nebo předmětu tělesná výchova, uvede se vždy doba platnosti posudku.

---

[3]) Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.
Vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, ve znění vyhlášky č. 236/2013 Sb.

§ 9

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se:

1. Směrnice ministerstva zdravotnictví ČSR č. 3/1981 Věst. MZ ČSR, o péči o zdraví při provádění tělesné výchovy, sportu a branně sportovních činností (registrována v částce č. 15/1981 Sb.).
2. Směrnice MZ ČSR č. 5/1985 Věst. MZ ČSR, o poskytování zvlášť specializované léčebně preventivní péče vybraným vrcholovým sportovcům (registrována v částce č. 24/1984 Sb.).
3. Výnos MZ ČSR č. OP-062-10.10.89, kterým se doplňují směrnice č. 3/1981 Věst. MZ ČR (registrován v částce č. 28/1989 Sb.).

§ 10

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 31. prosince 2013.

Ministr:

MUDr. **Holcát**, MBA, v. r.